HATÁROZATOK

A TANÁCS HATÁROZATA

(2012. július 23.)

a Spanyolország által a pénzügyi stabilitás megerősítésére hozandó konkrét intézkedésekről

(2012/443/EU)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak a 126. cikke (6) bekezdésével összefüggésben értelmezett 136. cikke (1) bekezdésének b) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 136. cikke (1) bekezdésének b) pontja rendelkezik arról, hogy lehetőség van kifejezetten az euroövezeti tagállamokra vonatkozó gazdaságpolitikai iránymutatások elfogadására.

(2) A Tanács a Spanyolország 2012. évi nemzeti reformprogramjáról szóló ajánlásban és a Spanyolország 2012–2015-ös időszakra vonatkozó stabilitási programjáról szóló véleményben [1] javasolta, hogy Spanyolország „hajtsa végre a pénzügyi szektor reformját, és ennek keretében a gyenge lábakon álló intézmények helyzetének megoldásával folytassa a bankrendszer megkezdett szerkezetátalakítását, terjesszen elő átfogó stratégiát a banki mérlegekben lévő örökölt, értékvesztett eszközök helyzetének eredményes rendezésére, és alakítson ki egyértelmű álláspontot a készenléti eszközök finanszírozása és alkalmazása kérdésében".

(3) A 2000-es évek elején alacsony költséggel, bőségesen rendelkezésre álló külső finanszírozás táplálta Spanyolországban a hazai kereslet és az eszközök hitelvezérelt konjunktúráját, ami mindenekelőtt az ingatlanszektorban összpontosult. Az ingatlanpiaci és az építőipari buborék kipukkanása, valamint az azt követő gazdasági recesszió hátrányosan érintette a spanyol bankszektort. Ennek eredményeként (néhány nagy és nemzetközileg diverzifikált hitelintézet kivételével) a spanyol bankok nagy része a bankközi finanszírozási piacokon nem jut megfizethető feltételek mellett forráshoz, és így nagymértékben függ az eurorendszer-beli refinanszírozástól. Emellett hitelfelvevő kapacitásukat erőteljesen korlátozta a leminősítések által a biztosítékok rendelkezésre állására gyakorolt hatás.

(4) A gazdaság elmúlt években tapasztalt, jelentős összehúzódása – amely erőteljes negatív hatást gyakorol a foglalkoztatásra és a munkanélküliségre – számottevő mértékben rontotta Spanyolország költségvetési pozícióját. A Bizottság szolgálatainak 2012-es aktualizált tavaszi előrejelzése szerint az államháztartási hiányt 2012-ben a GDP 6,3 %-ára vetítették előre, szemben a 2012. évi stabilitási programban és a 2012. évi költségvetési törvénytervezetben szereplő 5,3 %-os várt hiánnyal. 2011-ben a bruttó államadósság a GDP 68,5 %-ára emelkedett, és a Bizottság szolgálatainak 2012-es aktualizált tavaszi előrejelzése szerint (változatlan szakpolitikát feltételezve) 2012-ben várhatóan a GDP 80,9 %-ára, 2013-ban pedig a GDP 86,8 %-ára szökik fel, így minden évben meghaladja a Szerződésben szereplő referenciaértéket. A makrogazdasági forgatókönyvhöz és a költségvetési célokhoz, valamint a további pénzügyi mentőintézkedésekhez kapcsolódó kockázatok hozzájárulhatnak az államadósság további növekedéséhez. Mindezen fejlemények fényében a Tanács 2012. július 10-én a túlzott-hiány-eljárás szerinti ajánlást bocsátott ki Spanyolország számára, amelyben felkérte Spanyolországot, hogy 2014-ig szüntesse meg a jelenlegi túlzott hiányt.

(5) A spanyol hatóságok számos fontos intézkedést hoztak a bankszektor problémáinak kezelésére. Ezek között szerepelt egyebek mellett a bankok mérlegének megtisztítása, a minimum tőkekövetelmények megemelése, a takarékbanki szektor szerkezetátalakítása, valamint az ingatlanfejlesztéshez kapcsolódó kölcsönök és a lefoglalt eszközök céltartalékképzésére vonatkozó követelményeinek számottevő megemelése. Ezen intézkedések azonban nem voltak elegendőek a piaci nyomás enyhítéséhez.

(6) 2011 februárjában a spanyol hatóságok a bank kockázattal súlyozott eszközeinek 8 %-ára felemelték a tőkemegfelelési mutató („capital principal") minimálisan előírt szintjét, 2011 szeptemberéig adva haladékot a bankoknak az új követelmény teljesítésére. A bankközi finanszírozási piacoktól jobban függő és korlátozott piaci hozzáféréssel jellemezhető bankok esetében a tőkemegfelelési mutató minimumszintjét 10 %-ban határozták meg. 2012 februárjában és májusában egy új jogszabály előírta a bankok számára, hogy az építőipari és ingatlanpiaci

[1] HL C 219., 2012.7.24., 81. o.

eszközállományhoz kapcsolódó (teljesítő és nemteljesítő) hiteleken keletkező lehetséges veszteségek fedezésére képezzenek nagyobb céltartalékot és tőkepuffert. Ezen új céltartalék-képzési követelmény teljes volumene becslések szerint mintegy 84 milliárd EUR-t tesz ki.

(7) 2012 áprilisában a spanyol állam teljes bruttó pénzügyi hozzájárulása (a kötvénykibocsátási garanciák nélkül) mintegy 15 milliárd EUR-t tett ki. A tőketámogatást a 15 milliárd EUR tőkével felruházott, a szabályos banki szerkezetátalakítást szolgáló alapon (FROB) keresztül nyújtották; az alap tőkéjéből már 9 milliárd EUR-t befizettek. Az állam a bankok által kibocsátott előresorolt kötvényekre is nyújtott garanciát, összesen mintegy 86 milliárd EUR összegben (ebből mintegy 58 milliárd EUR volt a kintlévő garancia). Bár az FROB fennmaradó kapacitása még mindig háromszorosa volt tőkeallokációjának, a rendelkezésre álló hazai állami támogatás nem lesz elegendő ahhoz, hogy megfelelő méretű puffert biztosítson a bankszektor szükséges, rendszerszintű megtisztításához.

(8) Az arra vonatkozó aggodalmak, hogy a bankszektor további feltőkésítésére lehet szükség, hozzájárultak a spanyol államkötvényekre nehezedő piaci nyomás erősödéséhez. Az államkötvények hozama 2012. június végére/július elejére jóval az 500 bázispontos szint fölé került, ami jelentősen megnövelte a spanyol állam finanszírozási költségeit. Az egyre növekvő kamatterhek tovább nehezítik a spanyol államháztartás konszolidálását és a túlzott hiány megszüntetését. Ezért az államháztartásra nehezedő nyomás csökkentésének fontos eleme a bankszektor átfogó szerkezetátalakítása és feltőkésítése.

(9) 2012. június 25-én a spanyol hatóságok hivatalosan pénzügyi támogatást igényeltek a spanyol bankszektor folyamatban lévő átszervezéséhez és feltőkésítéséhez. A kérelem az európai pénzügyi stabilitási eszköz (EFSF) által pénzügyi intézmények feltőkésítéséhez nyújtott pénzügyi támogatásra irányul. E támogatás nyújtására specifikus, pénzügyi szektorbeli feltételek vonatkoznak, a spanyol kormány és a Bizottság által – az Európai Központi Bank (EKB) és az Európai Bankhatóság (EBH) bevonásával, valamint a Nemzetközi Valutaalap (IMF) technikai segítségnyújtásával – megtárgyalt egyetértési megállapodásban foglaltaknak megfelelően. A feltételek részben bankspecifikusak lesznek, az állami támogatásra vonatkozó szabályokkal összhangban, részben pedig horizontálisak. Ezzel párhuzamosan, Spanyolországnak maradéktalanul meg kell felelnie a túlzotthiány-eljárás keretében fennálló vállalásainak és kötelezettségeinek és az európai szemeszter keretében elfogadott, a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére irányuló ajánlásoknak.

(10) Spanyolország pénzügyi stabilitásának megőrzése, a pénzügyi stresszhelyzetnek az euroövezet más gazdaságaira való továbbterjedésének korlátozása és ezáltal a gazdaság és a gazdasági és monetáris unió megfelelő működésére gyakorolt negatív hatások elhárítása érdekében létfontosságú a spanyol bankszektor hosszú távú ellenálló képességének fokozása. A problémák kezelésére eddig hozott jelentős intézkedések nem voltak teljes egészében elégségesek. Ezért további intézkedésekre van szükség. Spanyolországnak mindenekelőtt további specifikus intézkedéseket kell végrehajtania az építőipari és ingatlanpiaci eszközállomány hatékony kezelése, a piaci alapú finanszírozás helyreállítása, a bankok központi banki likviditási támogatástól való függésének csökkentése, valamint a kockázatazonosítási és válságkezelési mechanizmusok javítása érdekében.

(11) Az átfogó stratégia részeként kulcsfontosságú az építőipari és ingatlanpiaci eszközállomány hatékony kezelése annak előírása révén, hogy a támogatott bankok világosan különítsék el mérlegükből a problémás eszközöket. Ez mindenekelőtt az ingatlanfejlesztéshez kapcsolódó kölcsönökre és a lefoglalt eszközökre alkalmazandó. Ez az elkülönítés minden, a bankok mérlegének minőségével kapcsolatban még fennálló kétséget eloszlatna és lehetővé tenné számukra pénzügyi közvetítő szerepük jobb betöltését.

(12) Ezenfelül a bankok mérlegének ily módon történő átláthatóbbá tétele megkönnyítheti a bank ingatlanszektornak való kitettségének rendezett csökkentését, a piaci alapú finanszírozás helyreállítását és csökkentheti a bankok központi banki likviditási támogatástól való függését.

(13) A spanyol bankszektor szilárd kereteinek biztosítása megköveteli a kockázatazonosítási és válságkezelési mechanizmusok javítását. A hatékony stratégiának magában kell foglalnia a szabályozási és felügyeleti keret megerősítését célzó változásokat, figyelembe véve a pénzügyi válság kapcsán szerzett tapasztalatokat. Ezenfelül a nemzetközi bevált gyakorlattal összhangban javítani kell a vállalatirányítást,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Bizottság az EKB-val, az EBH-val és az IMF-fel konzultálva megállapodott a spanyol hatóságokkal a pénzügyi támogatáshoz kapcsolódó, a pénzügyi szektorra vonatkozó konkrét szakpolitikai feltételekről. E feltételeket az egyetértési megállapodás határozza meg, amelyet a Bizottság és a spanyol

hatóságok írnak alá. A részletes pénzügyi feltételeket egy pénzügyi segítségnyújtási konstrukcióról szóló megállapodásban kell meghatározni.

Spanyolországnak megfelelő módon fel kell tőkésítenie és teljes körűen át kell szerveznie bankrendszerét. E tekintetben Spanyolországnak a Bizottsággal egyeztetve és az EKB-val konzultálva a spanyol bankok jövőbeni struktúrájára, működésére és életképességére vonatkozó stratégiát kell kidolgoznia; e stratégia meghatározza, hogyan biztosítható, hogy a bankok képesek legyenek a további állami támogatás nélküli működésre. A stratégiát az egyetértési megállapodás tovább részletezi majd, a e határozatban foglalt további feltételek kifejtésével.

(2) E stratégia alapvető elemei a spanyol bankszektor gyenge szegmenseinek átalakítása és szabályozási és felügyeleti keretének megerősítése.

(3) A spanyol bankszektor gyenge szegmenseinek átalakítása a következő három elemből áll:

a) az egyes bankok tőkeigényének megállapítása a bankszektorbeli eszközök minőségének átfogó vizsgálata révén, valamint e minőségvizsgálat alapján egy bankonkénti stressztesztt elvégzése. A stressztesztt eredményei alapján a tőkeinjekcióra szoruló bankokat három csoportba fogják sorolni. Minden egyes csoport köteles lesz az egyetértési megállapodásban foglaltaknak megfelelően szerkezetátalakítási és szanálási terveket készíteni, valamint előterjeszteni az összes kiegészítő és utólagos intézkedést;

b) a gyenge bankok feltőkésítése, szerkezetátalakítása és/vagy rendezett szanálása a stressztesztt során azonosított tőkehiány kezelését célzó tervek alapján. E tervek a következő elvekre épülnek: életképesség, az adófizetőkre háruló költségek minimalizálása (a terhek megosztása) és a verseny minél kisebb mértékű torzulása. Ennek érdekében Spanyolország jogszabályokat fog elfogadni, amelyek i. lehetővé teszik az alárendelt kötelezettségekkel kapcsolatos műveletek végrehajtását, beleértve a tehermegosztás kötelező formáit; valamint ii. továbbfejlesztik a bankszanálási keretet olyan módon, hogy az FROB és a betétbiztosítási alap számára megfelelő szanálási jogkört biztosítson, figyelembe véve egyúttal a bankválságkezelésről és bankszanálásról szóló uniós jogszabályjavaslatot az életképtelen bankok szanálását szolgáló különleges eszközökkel együtt;

c) a feltőkésítésükhöz állami támogatásban részesülő bankok eszközeinek szétválasztása és az értékvesztett eszközök áthelyezése egy külső eszközkezelő társasághoz a hosszú távú értékük realizálása érdekében. Spanyolország a Bizottsággal, az EKB-val és az EBH-val folytatott szoros konzultáció alapján és az IMF technikai segítségnyújtásával a külső eszközkezelő létrehozására és működésére vonatkozó átfogó jogszabályi keretet dolgoz ki annak érdekében, hogy az eszközkezelő 2012 novemberére megkezdhesse teljes körű működését.

(4) Annak érdekében, hogy a bankszektor számára szilárd kereteket biztosítson, Spanyolország megerősíti továbbá a szabályozási és felügyeleti kereteket és az irányítást. Az egyetértési megállapodásban teljes körűen ismertetett stratégia és feltételrendszer többek között az alábbi intézkedéseket foglalja magában:

a) a spanyol hitelintézetek számára elő kell írni az elsődleges alapvető tőke megfelelési mutatójának legalább 9 %-ra emelését, a tőkének az EBH által koordinált feltőkésítési intézkedésben szereplő fogalommeghatározásnak megfelelően;

b) 2013. január 1-jétől a spanyol hitelintézetek számára elő kell írni a tőkére vonatkozóan a tőkekövetelményekről szóló rendeletben (CRR) rögzített fogalommeghatározás alkalmazását;

c) újra kell értékelni a hitelveszteségekre képzendő céltartalékok jogszabályi keretét. A pénzügyi válság kapcsán gyűjtött tapasztalatok nyomán a spanyol hatóságoknak javaslatokat kell tenniük a hitelveszteségekre képzendő céltartalékok állandó keretszabályainak átdolgozására, figyelembe véve az elmúlt hónapok során bevezetett átmeneti intézkedéseket, valamint az uniós számviteli keretszabályokat;

d) tovább kell erősíteni a Banco de España működési függetlenségét; a Gazdasági Minisztérium bankszektorra vonatkozó szankcionálási és engedélyezési hatásköreit a nemzetközi ajánlásokkal és előírásokkal összhangban át kell ruházni a Banco de Españára;

e) egy belső auditra alapozva tovább kell javítani a Banco de España felügyeleti eljárásait;

f) az esetleges összeférhetetlenségek elkerülése érdekében felül kell vizsgálni a pénzügyi biztonsági hálót alkotó szervezetekre (FROB és betétbiztosítási alap) vonatkozó irányítási rendelkezéseket;

g) meg kell erősíteni a takarékbanki szektor és a takarékbankok által birtokolt bankok irányítására vonatkozó szabályokat;

h) a fogyasztóvédelmi és értékpapír-jogszabályokat módosítani kell, ezáltal korlátozva annak lehetőségét, hogy a bankok hitelviszonyt megtestesítő alárendelt értékpapírokat (vagy a betétbiztosítási alap által nem fedezett értékpapírokat) adjanak el lakossági ügyfeleknek, továbbá meg kell erősíteni a jogszabályok betartásának hatósági ellenőrzését;

i) intézkedni kell annak érdekében, hogy a bankok szerkezetátalakítása minél kisebb költséggel járjon az adófizetők számára. Miután a veszteségeket megfelelően hozzárendelték az azok viselésére kötelezett értékpapír-tulajdonosokhoz, a spanyol hatóságok tehermegosztó intézkedéseket fognak megkövetelni az állami támogatásban részesülő bankok esetében a hibridtőke-tulajdonosoktól és a hitelviszonyt megtestesítő alárendelt értékpapírok tulajdonosaitól;

j) vállalni kell, hogy maximálják az állami támogatásban részesülő összes bank igazgató- és felügyelőtanácsi tagjainak javadalmazását;

k) az állami hitelnyilvántartást javítani kell.

(5) A hatóságok szigorú titoktartási feltételekkel közlik a Bizottsággal, az EKB-val, az EBH-val és az IMF-fel a bankszektor ellenőrzéséhez szükséges adatokat.

(6) A Bizottság az EKB-val és az EBH-val konzultálva, látogatások és a spanyol hatóságok negyedévente benyújtandó jelentései útján rendszeresen ellenőrzi, hogy teljesülnek-e a pénzügyi támogatáshoz kapcsolódó szakpolitikai feltételek. Rendszeresen sor fog kerülni az FROB által a program keretében végzett tevékenységek ellenőrzésére is.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Spanyol Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2012. július 23-án.

a Tanács részéről

az elnök

C. ASHTON